

Altenburg & Wymenga ECOLOGISCH ONDERZOEK

A&W-rapport 1208

ECOLOGISCHE BEOORDELING VAN DE LOCATIE TUIBRUG TE HOORN

D. van Dullemen

Projectnummer	Projectleider	Status
1332HRN	P. Biezenaar	conceptrapport
Autorisatie	Paraaf	Datum
Goedgekeurd	R. Strijckstra	13 november 2008

DULLEMEN, D. 2008.

Ecologische beoordeling van de beoogde herinrichting van de locatie Tuibrug te Hoorn. A&W-rapport 1208. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Veenwouden.

OPDRACHTGEVER

Gemeente Hoorn
Postbus 603, 1620 AR, Hoorn

FOTO VOORPLAAT

Zilveren maan, Trijehûs, Kemphanen, Ringslang:
Benny Klazenga, Katlijk

UITVOERDER

Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv
Postbus 32, 9269 ZR Veenwouden
Telefoon (0511) 47 47 64, Fax (0511) 47 27 40
E-mail: info@altwym.nl
Web: www.altwym.nl

INHOUD

1. INLEIDING	1
2. VOORGENOMEN PLANNEN	3
2.1. Huidige situatie	3
2.2. Inrichtingsplannen	3
3. RELEVANTE NATUURWAARDEN	5
3.1. Beschermde gebieden	5
3.2. Beschermde soorten	6
4. EFFECTBEPALING EN BEOORDELING	9
4.1. Algemeen	9
4.2. Effecten op beschermde gebieden	9
4.3. Effecten op beschermde soorten	9
4.4. Samenvattende tabel	11
5. CONCLUSIES	13
5.1. Conclusies m.b.t. beschermde gebieden	13
5.2. Conclusies m.b.t. beschermde soorten	13
5.3. Aanbevelingen	14
LITERATUUR	15
BIJLAGEN	

1. INLEIDING

Aanleiding

De locatie Tuibrug is een toekomstig woningbouwperceel in het zuidelijke deel van de bebouwde kom van Hoorn. Het herinrichtingsplan bestaat uit het verwijderen van de huidige begroeiing, waarna de grond bouwrijp wordt gemaakt en de bouw van wooneenheden kan worden uitgevoerd.

Op dit moment bevindt de planvorming zich in een fase van ontwikkeling en voorbereiding. In dit kader is ecologisch onderzoek gewenst om te beoordelen of de voorgenomen plannen stuiten op conflicten met de vigerende natuurwetgeving. De gemeente Hoorn heeft Altenburg & Wymenga verzocht het onderzoek en de beoordeling uit te voeren.

Doel

Deze studie is een ecologische quickscan. De effecten van de beoogde woningbouw worden beoordeeld in het kader van de vigerende natuurwetgeving. Dit betreft de Natuurbeschermingswet, de Nota Ruimte (Ecologische Hoofdstructuur) en de Flora- en faunawet. Voor meer informatie over de ecologische wet- en regelgeving wordt verwezen naar bijlage 1. Indien van toepassing, worden aanbevelingen gedaan voor mitigatie en eventueel noodzakelijk aanvullend onderzoek.

Inhoud van het rapport

Het rapport is opgebouwd uit de volgende hoofdstukken.

- De voorgenomen plannen: in dit hoofdstuk wordt het onderzoeksgebied afgebakend en wordt een beschrijving gegeven van de aard van de activiteit en aspecten met betrekking tot aanleg en gebruik (hoofdstuk 2).
- Relevante natuurwaarden: in dit hoofdstuk worden de relevante beschermde natuurwaarden in en nabij het onderzoeksgebied beschreven (hoofdstuk 3).
- Effectbepaling en beoordeling: hier wordt bepaald wat het effect van de ingreep op de natuurwaarden is en wordt een beoordeling gegeven in het kader van de natuurwetgeving (hoofdstuk 4).
- Conclusies: In dit hoofdstuk wordt de beoordeling in het kader van de natuurwetgeving kort samengevat en wordt vermeld welke consequenties daaraan verbonden zijn (hoofdstuk 5).

Aanpak

Voor hoofdstuk 2 is uitgegaan van de informatie die verstrekt is door de opdrachtgever. Het hoofdstuk met de relevante natuurwaarden (hoofdstuk 3) is gebaseerd op twee benaderingswijzen. Ten eerste zijn recente bronnen geraadpleegd (verspreidingsatlassen, overzichtswerken, onderzoeksrapporten en websites) over de aanwezigheid van beschermde gebieden en soorten in en nabij het plangebied. Daarnaast is op 5 november 2008 een oriënterend veldbezoek uitgevoerd, waarbij is gelet op de aanwezigheid van en mogelijkheden voor beschermde en/of kritische soorten. Voor een uitgebreidere beschrijving van de aanpak ten aanzien van hoofdstuk 3 wordt verwezen naar de paragrafen 1.2 en 2.3 in bijlage 1. De hoofdstukken 4 en 5 zijn vervolgens uitgewerkt aan de hand van de informatie in de hoofdstukken 2 en 3.

Altenburg & Wymenga presenteert in dit rapport de resultaten van een onafhankelijk ecologisch onderzoek. Het onderzoek spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het onderhavige plan of een bepaalde ontwikkeling. Landschappelijke, archeologische of cultuurhistorische waarden komen niet aan de orde. Aan deze ecologische beoordeling kunnen geen rechten worden ontleend.

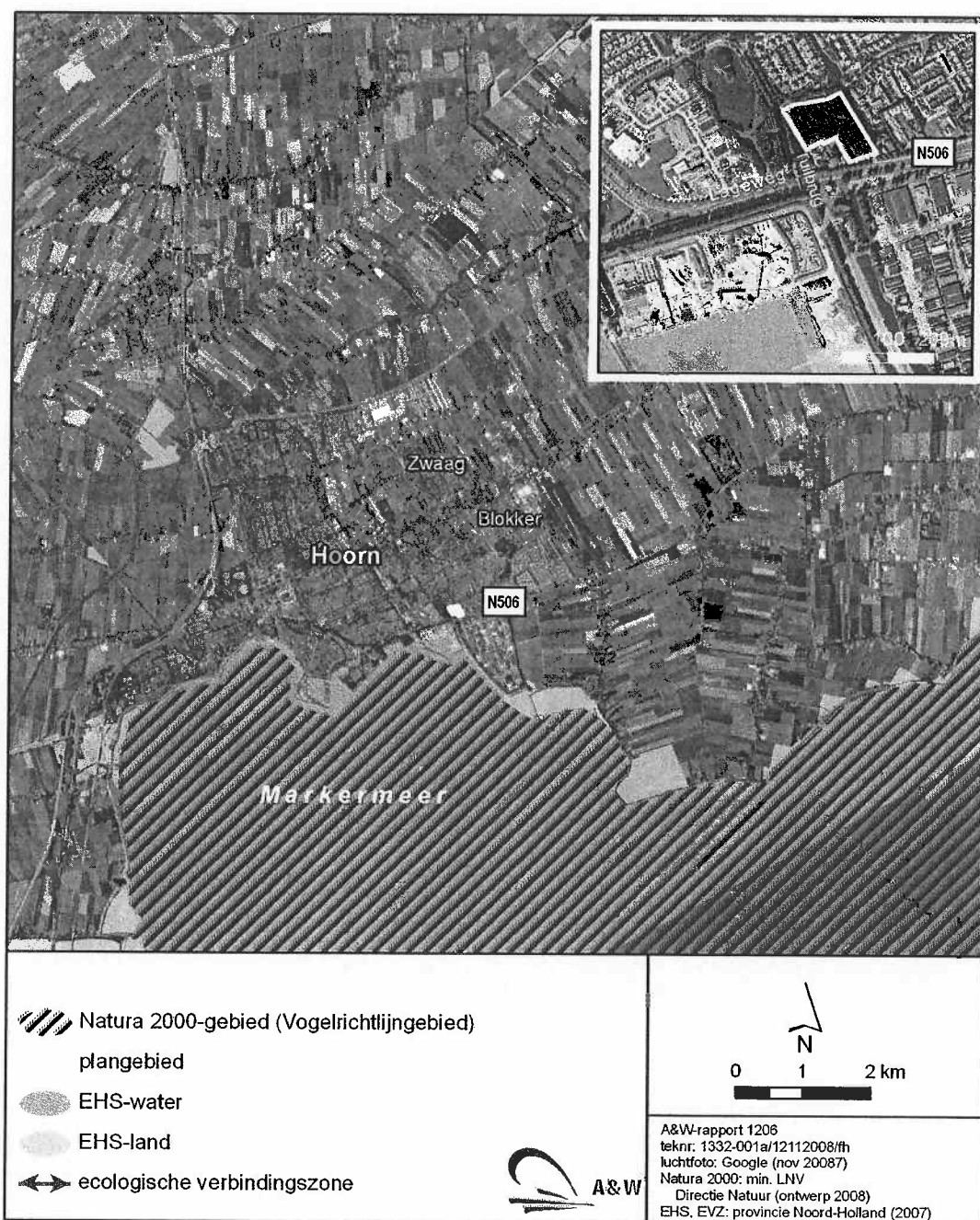
2. VOORGENOMEN PLANNEN

2.1. HUIDIGE SITUATIE

Het plangebied ligt aan de zuidzijde van de bebouwde kom van Hoorn. Het gebied is gedeeltelijk omsloten door de Lageweg, Dukaat, Reaal. Een bosgebied vormt de westelijke begrenzing. Het plangebied heeft een oppervlakte van ongeveer 1,7 ha en er loopt een smalle sloot midden door het perceel. Het perceel bestaat voornamelijk uit Canadese populier met een ondergroei van Brandnetels en wordt aan alle zijden omringd door een watergangen. Op het perceel is geen bebouwing aanwezig.

2.2. INRICHTINGSPLANNEN

In het plangebied beoogt men de nieuwbouw van woningen. De precieze inrichting van het plangebied is op dit moment nog niet bekend. Bij de herinrichting van het gebied zal de bestaande beplanting worden verwijderd en mogelijk sloten gedempt.

Figuur 1.
 Ligging van het plangebied en beschermde gebieden in de omgeving.

3. RELEVANTE NATUURWAARDEN

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van natuurwaarden die aanwezig zijn binnen en in de omgeving van het plangebied en die tevens beschermd zijn in het kader van ecologische wet- en regelgeving. Er wordt nader ingegaan op natuurwaarden die mogelijk beïnvloed worden door de werkzaamheden ten behoeve van de herinrichting van het plangebied.

3.1. BESCHERMDE GEBIEDEN

Natura 2000-gebieden

Het plangebied maakt geen deel uit van een Natura 2000-gebied (www.minlnv.nl). Het Markermeer & IJmeer op ongeveer 625 m afstand van het plangebied. Het Markermeer & IJmeer is daarmee het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied en is van belang voor een groot aantal natuurwaarden, waarvoor in het ontwerpbesluit instandhoudingsdoelstellingen zijn opgenomen. Deze natuurwaarden betreffen het habitatype: Kranswierwateren en de habitatsoorten Rivierdonderpad en Meervleermuis. Daarnaast zijn verschillende vogelsoorten aangewezen.

Deze soorten zijn beschermd binnen het Natura 2000-gebied, maar ook daarbuiten. Deze externe werking van de bescherming is gebaseerd op de mogelijkheid dat exemplaren van deze soorten, die buiten het Natura 2000-gebied voorkomen, een ecologische relatie hebben met de exemplaren binnen het gebied. In dat geval kan een negatief effect dat buiten het natuurgebied optreedt, een aantasting betekenen voor de kwalificerende natuurwaarden van het Natura 2000-gebied. Hieronder wordt besproken of in het kader van de beoogde herinrichting rekening moet worden gehouden met de instandhoudingsdoelen die voor het Natura 2000-gebied Markermeer & IJmeer van belang zijn. Indien er sprake is van negatieve effecten op deze aangewezen natuurwaarden, kan het nodig zijn om een vergunning aan te vragen volgens de Natuurbeschermingswet (bijlage 1).

Het genoemde habitatype, de betreffende vogels en Rivierdonderpad zijn niet relevant voor de herinrichtingsplannen in Hoorn. Mogelijk is wel Meervleermuis relevant, omdat het plangebied deel kan uitmaken van een vliegroute van Meervleermuizen tussen een kolonie en het foerageergebied Markermeer. Indien er negatieve effecten zijn op dergelijke vliegroutes treedt de externe werking van de bescherming in werking, waardoor een conflictontstaat met de NBwet.

Ecologische hoofdstructuur

De begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) in Noord-Holland is recent vastgesteld. Het plangebied is geen onderdeel van deze EHS (kaartmateriaal provincie Noord-Holland). Ten zuiden van het plangebied loopt op ongeveer 295 m afstand een ecologische verbidingszone, maar er is geen relatie met het plangebied.

Overige gebiedsbescherming

Gebieden kunnen als 'overig' natuurgebied beschermd zijn via het bestemmingsplan buitengebied. Dit geldt niet voor het plangebied.

3.2. BESCHERMDE SOORTEN

Algemeen: beschermde soorten Flora- en faunawet en Rode Lijsten

Gezien de biotopen in en rond het plangebied en gezien waarnemingen uit het verleden, moet mogelijk rekening worden gehouden met soorten die wettelijk beschermd zijn. Deze behoren tot de volgende groepen:

- Amfibieën
- Vissen
- Vogels
- Vleermuizen
- Overige zoogdieren

Op basis van de ligging van het plangebied, de aanwezige biotopen en de aard van de voorgenomen plannen, is het niet waarschijnlijk dat andere soorten of soortgroepen dan de bovengenoemde worden beïnvloed. De niet-relevante en relevante soortgroepen zijn hieronder beschreven.

Niet-relevante soortgroepen

Planten

De begroeiing in het plangebied bestaat voornamelijk uit Canadese populier met een ondergroei van brandnetels. Langs de watergangen is vrijwel geen oevervegetatie aanwezig. In het plangebied zijn geen wettelijk beschermde en/of zeldzame planten aangetroffen en deze worden hier ook niet verwacht.

Ongewervelde dieren

Gezien de verspreidingsgegevens en het ontbreken van belangrijke ecologische randvoorwaarden, zoals waardplanten voor dagvlinders, worden in het plangebied geen wettelijk beschermde ongewervelde dieren verwacht (De Bruyne 2004, Kalkman 2004, Peeters *et al.* 2004, Timmermans *et al.* 2004, EIS *et al.* 2007).

Reptielen

Uit verspreidingsgegevens van reptielen blijkt dat in de ruime omgeving van het plangebied geen reptielen zijn waargenomen (RAVON 2007b). Bovendien vormt het plangebied voor reptielen geen geschikt leefgebied. Op basis hiervan worden geen reptielen in het plangebied verwacht.

Relevante soortgroepen

Amfibieën

Uit verspreidingsgegevens van amfibieën blijkt dat er niet veel bekend is van het voorkomen van amfibieën in de omgeving van het plangebied (RAVON 2007b). Het is echter te verwachten dat in de omgeving van het plangebied enkele algemeen voorkomende, licht beschermde amfibieën soorten voorkomen, zoals Kleine watersalamander, Gewone pad, Meerkikker en Bruine kikker.

De Rugstreeppad is een pioniersoort van open, droog en 'losgrondig' terrein (bijv. zandgrond) met meestal onbegroeid, recent aangelegd of pas geschoond water (Wymenga *et*

al. 2006), maar de soort komt ook voor in begroeid water. Het plangebied is voor de Rugstreeppad niet geschikt als leefgebied, door de geïsoleerde ligging in het stedelijke gebied en de aanwezige vegetatie. De Rugstreeppad is ook niet bekend uit het plangebied (www.ravon.nl).

Vissen

Het Natuurloket (www.natuurloket.nl) geeft aan dat er in de omliggende kilometerhokken waar het plangebied geen deel van uitmaakt, twee juridisch zwaarder beschermde vissen zijn waargenomen. Deze soorten zijn waarschijnlijk de Bittervoorn en de Kleine modderkruiper. Van de watergang in en rond het plangebied is het niet bekend dat deze soorten aanwezig zijn maar de sloten zijn wel geschikt voor deze soorten. Andere beschermde vissoorten zoals de Rivierdonderpad en de Grote modderkruiper worden hier niet verwacht (www.ravon.nl). Nader onderzoek kan uitwijzen of het plangebied beschermde vissen bevat.

Vogels

Het plangebied is geschikt voor broedvogels. In de bomen zullen enkele algemeen en minder algemene voorkomende broedvogels tot broeden kunnen komen, zoals Winterkoning, Heggenmus, Tuinfluiter en Sperwer. Tevens kan de Grote bonte specht en nest holten van deze soort aanwezig zijn.

Vleermuizen

Uit de geraadpleegde bronnen blijkt dat in de omgeving zes soorten vleermuizen voorkomen. Deze zijn; Watervleermuis, Meervleermuis, Dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Baardvleermuis en Laatvlieger (Kapteyn 1995, Limpens *et al.* 1997). Het is voor een ecologische beoordeling van belang of een ruimtelijk plan invloed heeft op foerageergebied, vliegroutes en verblijfplaatsen van deze zwaar beschermde soorten.

Foerageergebied

Door de aanwezigheid van bomen en water is het plangebied geschikt als foerageergebied voor Dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Watervleermuis, Baardvleermuis en Laatvlieger. De watergangen vormen door hun geringe afmeting geen optimaal foerageergebied voor de Meervleermuis.

Verblijfplaatsen

In het plangebied is geen bebouwing aanwezig zodat er geen rekening gehouden hoeft te worden met verblijfplaatsen van soorten die gebouwen gebruiken. Er zijn wel bomen aanwezig die holten bevatten (onder andere spechtenholten). Deze bomen kunnen geschikt zijn als verblijfplaats voor andere vleermuissoorten. Het is daarmee niet uitgesloten dat in het plangebied verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. De aanwezigheid van verblijfplaatsen kan alleen door nader onderzoek worden bepaald.

Vliegroutes

Bij verplaatsingen tussen verblijfplaats en foerageergebied maken vleermuizen meestal gebruik van lijnvormige landschapselementen om zich te oriënteren. De watergangen langs de percelen en de aanwezige bomen kunnen in principe fungeren als dergelijke lijnelementen voor alle vleermuizen. Dit geldt ook voor de Meervleermuis. Nader onderzoek kan uitwijzen of het plangebied vliegroutes van vleermuizen bevat.

Overige zoogdieren

In de omgeving van het plangebied is alleen het voorkomen bekend van enkele licht beschermde zoogdieren, zoals Egel, Hermelijn, en enkele muizensoorten (Broekhuizen *et al.* 1992). Het plangebied biedt voor dergelijke soorten een geschikte leefomgeving.

Door de geïsoleerde ligging van het plangebied en de actuele verspreiding van zwaarder beschermde zoogdieren (exclusief vleermuizen) worden er binnen het plangebied geen zwaar beschermde zoogdieren verwacht. Volgens de verspreidingsgegevens komen er in de omgeving van het plangebied geen zoogdiersoorten voor die ingedeeld zijn in de middelzware of zware beschermingscategorie (exclusief vleermuizen). Gezien de huidige kwaliteiten van het plangebied worden deze soorten ook niet verwacht.

4. EFFECTBEPALING EN BEOORDELING

4.1. ALGEMEEN

De plannen voor de herinrichting van het plangebied hebben tot gevolg dat een deel van de oppervlakte aan natuurlijk biotoop verandert in verhard terrein en gebouwen. Onderwerp van onderzoek is daarom of en in hoeverre habitatverlies voor soorten optreedt. Tevens kan de inrichting en het nieuwe gebruik van het plangebied leiden tot een verlies van kwaliteit van het beschikbare biotoop voor soorten met een beschermde status. Factoren die daarbij een rol kunnen spelen, zijn bijvoorbeeld verstoring tijdens de bouw en lichtverstoring voor vleermuizen. De relevante gebieden en soorten die mogelijk door deze factoren negatieve effecten kunnen ondervinden, worden hieronder besproken.

4.2. EFFECTEN OP BESCHERMDE GEBIEDEN

Natura 2000-gebieden

Gezien de aard van de herinrichting, is het mogelijk dat er negatieve effecten ontstaan ten aanzien van kwalificerende soort Meervleermuis van het Natura 2000-gebied Markermeer & IJmeer. De plannen stuiten niet op bezwaren vanuit de Natuurbeschermingswet.

Ecologische Hoofdstructuur

Bij ingrepen nabij de EHS geldt dat deze de wezenlijke waarden van de EHS niet mogen schaden. Onder de wezenlijke waarden van de EHS worden niet alleen natuurwaarden gerekend, maar ook zaken als openheid, rust en duisternis.

Het plangebied, met name het noordelijke perceel, ligt op circa 300 meter van een onderdeel van de EHS. Gezien het gebruik van het tussenliggende gebied en de aard van de geplande ingreep, worden geen effecten verwacht op de wezenlijke waarden van de EHS.

Overige gebiedsbescherming

De herinrichting van het plangebied stuit niet op bezwaren van overige gebiedsbescherming.

4.3. EFFECTEN OP BESCHERMDE SOORTEN

Amfibieën

Bij de herinrichting van het plangebied gaat mogelijk een deel van het leefgebied van enkele licht beschermde amfibieën verloren. Voor deze soorten is in de omgeving ruim voldoende alternatief leefgebied aanwezig en na voltooiing kunnen enkele soorten weer geschikt leefgebied vinden in het plangebied. Bovendien geldt voor licht beschermde soorten een vrijstelling van ontheffing bij projecten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling. De plannen veroorzaken ten aanzien van licht beschermde amfibieën geen conflicten met de Flora- en faunawet.

Het perceel is niet geschikt als leefgebied voor de Rugstreeppad en andere zwaar beschermde amfibieën. Bebouwing van dit perceel zal geen negatieve effecten hebben op de

Rugstreeppad en andere zwaar beschermde amfibieën. De plannen veroorzaken ten aanzien van zwaar beschermde amfibieën geen conflicten met de Flora- en faunawet.

Vissen

Indien ingrijpende werkzaamheden aan de watergangen en/of de oevers rond het plangebied worden uitgevoerd (bijvoorbeeld dempen), treden mogelijk negatieve effecten op voor wettelijk beschermde vissen. In dat geval veroorzaken de werkzaamheden een conflict met de Flora- en faunawet. Op dit moment is het niet duidelijk of in de watergangen wettelijk beschermde vissen voorkomen.

Wanneer werkzaamheden aan de watergangen en/of oevers worden uitgevoerd, is daarom aanvullend onderzoek noodzakelijk naar de aanwezigheid van wettelijk beschermde vissen. Indien geen werkzaamheden aan de watergangen en oevers plaatsvinden, veroorzaakt de herinrichting ten aanzien van vissen geen conflict met de Flora- en faunawet.

Vogels

Vogels zijn vooral in het broedseizoen gevoelig voor verstoring. Indien de werkzaamheden voor de beoogde herinrichting starten binnen het broedseizoen, worden mogelijk nesten en broedende vogels in of in de omgeving van het plangebied verstoord. Deze verstoring is niet toegestaan. Het broedseizoen van de betreffende vogels loopt van half maart tot half juli. De werkzaamheden dienen buiten deze periode te worden gestart. Indien onverhoopt toch in het plangebied wordt genesteld, moeten de werkzaamheden worden gestaakt tot na het broedseizoen. Daarom is het in dat geval verstandig om maatregelen te nemen die voorkomen dat er tijdens de werkzaamheden vogels in het gebied gaan nestelen. Deze maatregelen zijn bijvoorbeeld het afdekken van zandhopen en het direct afvoeren van snoei- en kaphout.

Tijdens het veldbezoek is de aanwezigheid van de Grote bonte specht vastgesteld en zijn tevens spechtengaten gevonden. Deze nestholten zijn mogelijk jaarrond in gebruik en in dat geval jaarrond beschermd. Op dit moment is niet duidelijk of de spechten daadwerkelijk gebruik maken van deze hopen en is bij het kappen van betreffende bomen aanvullend onderzoek noodzakelijk.

Vleermuizen

Foerageergebied

Door de herinrichting wordt het plangebied minder geschikt of ongeschikt als foerageergebied voor de in de omgeving voorkomende vleermuizen. In de omgeving van het plangebied is voor de betreffende vleermuizen alternatief foerageergebied aanwezig en mogelijk is het plangebied na voltooiing voor enkele soorten weer te gebruiken als foerageergebied. Door het relatief grote huidige oppervlak aan geschikt foerageergebied en het ontbreken van actuele verspreidingsgegevens van foerageerintensiteit in het gebied is aanvullend onderzoek noodzakelijk. Daardoor kan worden bepaald of de plannen ten aanzien van vleermuizen een conflict veroorzaken met de Flora- en faunawet.

Vliegroutes

Door de herinrichting van het plangebied zal de hoeveelheid licht 's nachts toenemen. Vleermuizen zijn veelal gevoelig voor lichtverstoring. De watergangen langs de percelen kunnen onderdeel zijn van vliegroutes van vleermuizen en deze kunnen door een toename van de lichtuitstraling worden verstoord. Zo kunnen de watergangen gebruikt worden door Meervleermuizen en Watervleermuizen, die erg gevoelig zijn voor lichtverstoring (Kuijper *et al.* 2007). Nader onderzoek naar vliegroutes maakt het mogelijk om te bepalen of de plannen

ten aanzien van vleermuizen een conflict veroorzaken met de Flora- en faunawet. Voor de Meervleermuis kan nader onderzoek bovendien bepalen of er effecten zijn op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied Markermeer & IJmeer ten aanzien van Meervleermuis. Bovendien kunnen dan aanbevelingen worden gegeven over mogelijkheden om lichtverstoring te beperken.

Verblijfplaatsen

In het plangebied zijn mogelijkheden voor verblijfplaatsen van vleermuizen in bomen met holten. Nader onderzoek naar deze verblijfplaatsen is nodig om te bepalen of de plannen ten aanzien van vleermuizen een conflict veroorzaken met de Flora- en faunawet.

Overige zoogdieren

Door de uitvoering van de herinrichting gaat voor enkele lichtbeschermden zoogdieren (tijdelijk) een deel van het leefgebied verloren. Voor de betreffende soorten is voldoende alternatief leefgebied aanwezig en na voltooiing zal het gebied gedeeltelijk weer geschikt zijn als leefgebied. Daarbij komt, dat voor licht beschermde soorten een vrijstelling van ontheffing geldt bij projecten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling. Er ontstaan geen conflicten met de Flora- en faunawet ten aanzien van middelzwaar en zwaar beschermde soorten zoogdieren (exclusief vleermuizen).

4.4. SAMENVATTENDE TABEL

In tabel 1 is samengevat welke beschermde en kritische soorten (mogelijk) in het plangebied en omgeving daarvan voorkomen. Aangegeven is voor welke soorten ontheffing moet worden aangevraagd en of daarbij aanvullende voorwaarden gelden om negatieve effecten op de beschermde soorten te voorkomen.

Tabel 1.

Overzicht van beschermde en kritische planten- en diersoorten die in het plangebied en omgeving voorkomen, met hun status volgens de Flora- en faunawet en Rode Lijsten. Een Rode Lijst heeft de categorieën: gevoelig (GE), kwetsbaar (KW), bedreigd (BE) en ernstig bedreigd (EB). Voorkomen: + = aanwezig, - = afwezig, (+) = mogelijk aanwezig gezien biotoop en verspreiding, maar niet vastgesteld.

Soorten per categorie Flora- en faunawet	Plan- gebied	Om- geving	Rode lijst met status	Ontheffingsaanvraag nodig?
Categorie 1 (lichte bescherming)				
Algemeen voorkomende amfibieën (zie paragraaf 3.2)	(+)	+	-	Nee
Algemeen voorkomende zoogdieren (zie paragraaf 3.2)	(+)	+	-	Nee
Categorie 2 (middelzware bescherming)				
Inheemse broedvogels	(+)	+		Nee, mits voorwaarden opgevolgd
Grote bonte specht	(+)	+	-	Nader onderzoek nodig
Kleine modderkruiper	(+)	+	-	Nader onderzoek nodig ¹
Categorie 3: (zware bescherming)				
Bittervoorn	(+)	+	KW	Nader onderzoek nodig ¹
Meervleermuis	(+)	+	-	Nader onderzoek nodig
Watervleermuis	(+)	+	-	Nader onderzoek nodig
Dwergvleermuis	(+)	+	-	Nader onderzoek nodig
Ruige dwergvleermuis	(+)	+	-	Nader onderzoek nodig
Laatvlieger	(+)	+	-	Nader onderzoek nodig
Baardvleermuis	(+)	+	-	Nader onderzoek nodig

1) Nader onderzoek alleen noodzakelijk indien werkzaamheden aan watergangen en/of oevers worden uitgevoerd.

5. CONCLUSIES

In dit hoofdstuk worden de conclusies ten aanzien van relevante beschermde gebieden en soorten uit het vorige hoofdstuk nog eens op een rij gezet en wordt aangegeven hoe de voorgenoemde plannen zich verhouden tot de vigerende ecologische wet- en regelgeving.

5.1. CONCLUSIES M.B.T. BESCHERMDE GEBIEDEN

Natura 2000-gebieden

Er kunnen negatieve effecten optreden op het Natura 2000-gebied Markermeer & IJmeer indien er een vliegroute van de Meervleermuis door het plangebied loopt en door de beoogde herinrichting wordt verstoord. Er dient hiernaar nader onderzoek te worden uitgevoerd. Vanuit de Natuurbeschermingswet veroorzaken de plannen geen conflicten ten aanzien van de kwalificerende natuurwaarden van het Natura 2000- gebied..

Ecologische Hoofdstructuur

Verwacht wordt, dat de wezenlijke waarden van de EHS geen negatieve invloed zullen ondervinden van de beoogde herinrichting. De plannen stuiten daardoor niet op bezwaren vanuit de regelgeving ten aanzien van de Ecologische Hoofdstructuur.

Overige beschermde gebieden

Er worden geen negatieve effecten verwacht op overige beschermde gebieden en geen knelpunten verwacht met de betreffende regelgeving.

5.2. CONCLUSIES M.B.T. BESCHERMDE SOORTEN

Amfibieën

Door de herinrichting treden voor enkele licht beschermde amfibieënsoorten mogelijk negatieve effecten op. Voor deze soorten geldt een vrijstelling van ontheffing bij projecten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling. Er zijn ten aanzien van deze licht beschermde amfibieën geen conflicten met de Flora- en faunawet. De beoogde herinrichting is evenmin in conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van de overige beschermde amfibieënsoorten.

Vissen

Indien werkzaamheden aan de watergangen en/of de oevers van de percelen worden uitgevoerd, is nader onderzoek naar het voorkomen van wettelijk beschermde vissen nodig om te bepalen of er ten aanzien van vissen conflicten optreden met de Flora- en faunawet.

Indien geen werkzaamheden plaatsvinden aan oevers en watergangen, veroorzaken de plannen ten aanzien van vissen geen conflicten met de Flora- en faunawet.

Vogels

De herinrichting van het plangebied veroorzaakt ten aanzien van overige vogelsoorten geen conflict met de Flora- en faunawet, mits voldaan wordt aan de volgende voorwaarde:

- De werkzaamheden voor de herinrichting van het plangebied mogen geen verstoring veroorzaken van broedvogels. In paragraaf 4.3 onder het kopje 'Vogels' is uitgelegd, hoe aan deze voorwaarde kan worden voldaan.
- Er is nader onderzoek nodig naar het voorkomen van wettelijk beschermde nestholten van de Grote bonte specht om te bepalen of er conflicten optreden met de Flora- en faunawet en mogelijk ontheffing moet worden aangevraagd.

Vleermuizen

Er is aanvullend onderzoek nodig naar het gebruik van het plangebied door vleermuizen om te bepalen of de plannen een conflict veroorzaken met de Flora- en faunawet. Hierbij moet worden bepaald of de beoogde herinrichting negatieve effecten heeft op verblijfplaatsen, vliegroutes en het foerageergebied van vleermuizen.

Zoogdieren

Bij de herinrichting treden mogelijk negatieve effecten op voor enkele licht beschermde zoogdieren. Voor deze soorten geldt een vrijstelling van ontheffing bij projecten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling. De plannen veroorzaken ten aanzien van deze en overige zoogdierensoorten (exclusief vleermuizen) geen conflict met de Flora -en faunawet.

5.3. AANBEVELINGEN

Uit deze ecologische beoordeling blijkt dat van een aantal beschermde soorten of soortgroepen onvoldoende bekend of deze in het plangebied voorkomen en door de beoogde herinrichting kunnen worden geschaad. Er is daarom aanvullend onderzoek nodig naar de volgende soorten:

- Vleermuizen
Vleermuisonderzoek dient plaats te vinden tijdens het voorjaar, de zomer en het najaar, zoals dat is vastgelegd in het "Vleermuisprotocol" van het Netwerk Groene Bureaus.
- Vissen
Onderzoek aan mogelijk voorkomende beschermde vissoorten is alleen nodig wanneer er werkzaamheden aan het water worden uitgevoerd.
- Nestholten van de Grote bonte specht
Het gebruik van de aanwezige holten (spechtengaten) dient onderzocht te worden. Voor dit onderzoek is het van belang om te bepalen of de aanwezige holten in bomen jaarrond in gebruik zijn.

Afhankelijk van de resultaten van het vervolgonderzoek kan een ontheffing aanvraag nodig zijn. De proceduredtijd voor een dergelijke aanvraag bedraagt circa twee maanden vanaf het indienen van de aanvraag bij LNV.

LITERATUUR

- Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen (eds.) 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Bruyne, R. de 2004. Nauwe korfslak *Vertigo angustior* Jeffreys 1830, gebaseerd op gegevens tot het jaar 2002. EIS Nederland, www.naturalis.nl/eis
- Dijkstra, V. 1997. Belangrijke zoogdiergebieden in Nederland. Mededeling 37 van de vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming (VZZ), Utrecht.
- EIS-Nederland, De Vlinderstichting & Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie 2007. Waarnemingenverslag dagvlinders, libellen en sprinkhanen. EIS-Nederland, Leiden / De Vlinderstichting, Wageningen / Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, Assen.
- Kalkman, V.J. 2004. Zeggekorfslak *Vertigo moulinsiana* (Dupuy, 1849). – EIS - Nederland, www.naturalis.nl/eis
- Kapteyn, K. 1995. Vleermuizen in het landschap. Over hun ecologie, gedrag en verspreiding. Schuyt & Co, Haarlem.
- Kuijper, D., J. Schut, A.-J. Haarsma, J. Ouweland, H. Limpens & D. van Dulleman (red.) 2006. Meervleermuizen in Fryslân: kennisontwikkeling voor soortbescherming. A&W-rapport 748. Altenburg & Wymenga, ecologisch onderzoek bv, Veenwouden.
- Limpens, H.J.G.A., K. Mostert & W. Bongers (eds.) 1997. Atlas van de Nederlandse Vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Ministerie van LNV 2003. Ondernemen en de Flora- en faunawet. Ministerie van LNV, Den Haag.
- Ministerie van LNV 2004. Werken aan Natura 2000. Handreiking voor de bescherming van de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden. Concept Ministerie van LNV, Den Haag.
- Ministerie van LNV 2005. Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998. Ministerie van LNV, Den Haag.
- Nie, H.W. de 1996. Atlas van de Nederlandse zoetwatervissen. Stichting Atlas verspreiding Nederlandse zoetwatervissen. Media Publishing Int., Doetinchem.
- Peeters, T.M.J., C. van Achterberg, W.R.B. Heitmans, W.F. Klein, V. Lefebvre, A.J. van Loon, A.A. mabelis, H. Nieuwenhuijsen, M. Reemer, J. de Rond, J. Smit, H.H.W. Velthuis, 2004. De wespen en mieren van Nederland (Hymenoptera: Aculeata. – Nederlandse Fauna 6. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Leiden, KNNV Uitgeverij, Utrecht & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.
- RAVON 2007a. Grote modderkruiper in Noord Holland. RAVON 26: p31.
- RAVON 2007b. Waarnemingenoverzicht 2006. RAVON 27: 46-64.
- Timmermans, G., R. Lipmann, M. Melchers & H. Holsteijn 2004. De Gewone rivierkreeft *Astacus astacus* (Linnaeus, 1758). – EIS - Nederland, www.naturalis.nl/eis.

Geraadpleegde internetsites

- www.minlnv.nl
- www.natuurloket.nl
- www.waarneming.nl

BIJLAGEN

1. RELEVANTE NATUURWETGEVING

Alle ruimtelijke ingrepen in Nederland dienen aan de ecologische wet- en regelgeving te worden getoetst. Deze is in dit hoofdstuk kort samengevat. Voor een precieze weergave van juridisch relevante teksten raadplege men de oorspronkelijke uitgaven van de wetsteksten. De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in twee delen: gebiedsbescherming (§2.1) en soortbescherming (§2.2).

1. GEBIEDSBESCHERMING

Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met bijzondere natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Hierbij gaat het om Natura 2000-gebieden, de Ecologische hoofdstructuur, natuurreservaten en andere in bestemmingsplannen aangeduide gebieden.

1.1 Natuurbeschermingswet 1998 en overige gebiedsbescherming

Natura 2000 is een netwerk van beschermde gebieden in de Europese Unie, dat wordt opgebouwd ter behoud en herstel van biodiversiteit. De Nederlandse Natura 2000-gebieden vormen een essentiële schakel in de internationale vliegroute van vele soorten trekvogels. Een aantal natuurgebieden is bijzonder internationaal belang, zoals de Waddenzee, de duinen en de laagveenmoerassen. Voor een aantal planten- en diersoorten, die meer of minder onder druk staan, zoals de Noordse woelmuis, de Grote vuurvlieder en de Groenknolorchis heeft Nederland ook een grote internationale verantwoordelijkheid. Met de Nederlandse bijdrage aan Natura 2000 wordt voorkomen dat de natuur in Europa verder achteruitgaat. Om dit Natura 2000-netwerk in Nederland adequaat in stand te houden, te herstellen en te beschermen is het nodig om hieraan een wettelijk regime te verbinden: de Natuurbeschermingswet 1998.

De Natuurbeschermingswet 1998 is op 1 oktober 2005 in werking getreden. Daarmee verankerde Nederland de gebiedsbescherming van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in nationale wetgeving. De Natura 2000-gebieden die in het kader van deze richtlijnen zijn vastgesteld, worden ook wel Vogelrichtlijn- c.q. Habitatrichtlijngebieden of Speciale beschermingszones (SBZ's) genoemd. Handelingen die deze gebieden schaden zijn verboden, tenzij de Provincie vergunning verleent. Habitatrichtlijngebieden zijn aangewezen vanwege bijzondere habitats en soorten. Vogelrichtlijngebieden zijn aangewezen ter bescherming van leefgebieden van bedreigde vogels en trekvogels. De soorten en habitats waarvoor een gebied is aangewezen, worden de 'kwalificerende waarden' genoemd.

De Natuurbeschermingswet 1998 schrijft voor dat er voor ieder Natura 2000-gebied een aanwijzingsbesluit moet worden opgesteld waarin heldere instandhoudingsdoelen zijn vastgelegd. Op basis daarvan worden de komende jaren beheerplannen ontwikkeld. Daarin is vastgelegd hoe habitattypen en soorten in een Natura 2000-gebied beschermd worden en welke activiteiten in en om de Natura 2000-gebieden zijn toegestaan. Totdat de nieuwe aanwijzingsbeschikkingen definitief zijn vastgesteld, gelden de vigerende kwalificerende waarden.

Als er activiteiten in of nabij een Natura 2000-gebied plaatsvinden, moet oriënterend onderzoek uitwijzen of er een kans is dat deze significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen of kwalificerende waarden van de Natura 2000-gebieden hebben. Er zijn drie uitkomsten mogelijk (ministerie van LNV 2005):

1. Er is zeker geen negatief effect. Dit betekent dat er geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig is.
2. Er is wel een mogelijk negatief effect, maar dit is zeker geen significant negatief effect. Dit betekent dat een vergunning moet worden aangevraagd middels de zogenaamde Verslechterings- en verstoringstoets.
3. Er is een kans op een significant negatief effect. Dan moet een vergunningsprocedure worden gevolgd middels een Passende beoordeling. Hiervoor is onderzoek nodig op basis van de beste wetenschappelijke kennis ter zake. Als op grond hiervan wederom blijkt dat niet valt uit te sluiten dat het plan significante gevolgen heeft voor het gebied, kan de provincie slechts een vergunning verlenen als voldaan wordt aan de zogenaamde 'ADC-criteria'. Dat wil zeggen dat er geen alternatieven zijn, er een dwingende reden van groot openbaar belang met het plan is gemoeid en vóór de ingreep compensatie van natuurwaarden is gerealiseerd.

Bij een Passende beoordeling volgt een strengere toetsing. De Verslechterings- en verstoringstoets en de Passende beoordeling vallen buiten de reikwijdte van deze beoordeling. Ze worden toegelicht in hoofdstuk 7, waarin het vervolgtraject wordt beschreven.

De kwaliteit van Natura 2000-gebieden is mede afhankelijk van de ruime omgeving. Als een activiteit die buiten een beschermd gebied plaats zal vinden, negatieve gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, moet deze beoordeeld worden. Activiteiten op korte afstand van een Natura 2000-gebied kunnen bijvoorbeeld kwalificerende soorten in het Natura 2000-gebied verstoren of verontrusten. Ook activiteiten op grotere afstand van een Natura 2000-gebied kunnen gevolgen hebben voor Natura 2000-gebieden, zoals hydrologische effecten en verstoring als gevolg van grote grondwateronttrekkingen, ingebruikname van vliegvelden en dergelijke. Verstoring treedt ook op als kwalificerende soorten uit het Natura 2000-gebied gebruik maken van de omgeving en dat gebruik door ruimtelijke ontwikkelingen bedreigd wordt. Een dergelijke situatie kan zich voordoen bij een soort als de Wespandief, die binnen een straal van zeven km rond zijn nest foerageergebieden bezoekt. Als een Natura 2000-gebied is aangewezen als broedgebied voor deze soort, zijn hiermee ook zijn foerageergebieden rond het Natura 2000-gebied beschermd. De bescherming van Natura 2000-gebieden is dus ook buiten de gebiedsgrenzen van kracht. Dit wordt aangeduid met de term externe werking. Locale en regionale overheden mogen in bestemmingsplannen geen ontwikkelingen mogelijk maken die in potentie een bedreiging voor Natura 2000-gebieden inhouden. Dit geldt voor nieuwe ontwikkelingen maar in beginsel ook voor bestaand gebruik.

Onder de vernieuwde Nb-wet vervalt het onderscheid tussen Staatsnatuurmonumenten en Beschermd Natuurmonumenten. Beide vallen onder de noemer Beschermd Natuurmonumenten. Als Beschermd Natuurmonumenten binnen Natura 2000-gebieden liggen, worden de natuurwaarden en het natuurschoon waarvoor deze gebieden onder de oude wet zijn aangewezen, opgenomen in de instandhoudingsdoelstellingen van het betreffende Natura 2000-gebied. Het oude beschermingsregime treedt terug. Handelingen in of rondom Beschermd Natuurmonumenten die buiten de Natura 2000-gebieden liggen, zijn verboden als ze schadelijk kunnen zijn voor het natuurschoon, voor de

natuurwetenschappelijke betekenis of voor dieren en planten in dat gebied, of als ze het Beschermde Natuurmonument ontsieren. Dit geldt echter niet als de minister van LNV of de provincie een vergunning heeft verleend.

De Ecologische hoofdstructuur (EHS) is onderdeel van het rijksbeleid voor een netwerk van natuurgebieden door Nederland. Waar de grenzen nog globaal zijn vastgesteld, moeten onomkeerbare ingrepen voorkomen worden. Na vaststelling van de exacte grenzen zijn ruimtelijke ingrepen binnen de EHS niet toegestaan. In uitzonderingsgevallen kan het Rijk de natuurwaarden en functies van het EHS-gebied laten wijken voor andere functies van groot maatschappelijk belang. De initiatiefnemer dient deze belangen en mogelijke alternatieven uitgebreid te motiveren. Daarnaast dient hij *compenserende* dan wel *mitigerende (verzachtende) maatregelen* te treffen (ministerie van LNV 2003).

De bescherming van de overige natuurgebieden is geregeld in bestemmingsplannen, die zijn opgesteld krachtens de Wet op de Ruimtelijke Ordening.

1.2 Gebiedsbescherming in een ecologische beoordeling

Bij een ecologische beoordeling dient onderzocht te worden of de beoogde plannen een bedreiging vormen voor beschermde (natuur)gebieden in de regio. De volgende vragen komen daarbij aan de orde:

1. Liggen er beschermde (natuur)gebieden in het plangebied of nabije omgeving?
2. Heeft de activiteit mogelijk (significant) negatieve gevolgen voor de beschermde gebieden (externe werking)?
3. Zijn die gevolgen te voorkomen?
4. Welke consequenties heeft dat voor de plannen (conclusies)?

Binnen de Natuurbeschermingswet vormen de eerste drie vragen de zogenaamde 'Voortoets'.

2. SOORTBESCHERMING

2.1 Flora- en faunawet

Op 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. Hierin is de soortbescherming geregeld. Daarnaast geldt voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving de 'zorgplicht'.

Zorgplicht

De zorgplicht houdt in dat iedereen dient te voorkomen dat zijn handelen nadelige gevolgen voor flora en fauna heeft. Als dat niet mogelijk is, dienen die gevolgen zoveel mogelijk beperkt of ongedaan gemaakt te worden (artikel 2). De zorgplicht geldt altijd, zowel voor beschermde als onbeschermde soorten. Bij overtreding zijn er overigens geen sancties.

Beschermde soorten

In de Flora- en faunawet heeft de overheid van nature in Nederland voorkomende planten- en diersoorten aangewezen die beschermd moeten worden. Ook de beschermde soorten onder de Europese richtlijnen (Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn) zijn hierin opgenomen. De bescherming houdt in dat het verboden is om beschermde, inheemse planten te beschadigen (artikel 8). Het is ook verboden om beschermde, inheemse dieren te doden, verontrusten, dan wel hun nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen of te verstoren (artikelen 9 tot en met 12).

Zorgvuldig handelen

'Zorgvuldig handelen' (artikelen 2b, 2c, 2d en 16c AMvB) gaat verder dan het voldoen aan de zorgplicht. Dit begrip is gekoppeld aan de beschermde soorten waarvoor ontheffing kan worden aangevraagd. Niet-zorgvuldig handelen is strafbaar. Zorgvuldig handelen vereist altijd een *inspanning* om te overzien wat de beoogde ingreep teweeg zal brengen. Een initiatiefnemer moet bijvoorbeeld altijd vooraf inventariseren welke beschermde, niet-vrijgestelde soorten aanwezig zijn in een gebied waar een ingreep is gepland. Ook moet hij in redelijkheid alles doen of laten om te *voorkomen, of zoveel mogelijk te beperken*, dat de artikelen 8-12 van de Flora- en faunawet worden overtreden. De eerste stap daartoe is een goede planning, bijvoorbeeld om verstoring van dieren in de voortplantingstijd te voorkomen.

Drie beschermingsregimes

In 2005 is een aantal wijzigingen van Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB) bij de Flora- en faunawet in werking getreden. Hierdoor is het beschermingsregime van inheemse beschermde planten en dieren veranderd. Er zijn nu drie beschermingscategorieën. De indeling is bepaald door de zeldzaamheid of de mate van bedreiging van de soorten in Nederland, waarbij ook de beschermde soorten onder de Habitatrichtlijn zijn ingepast. Het gaat om de volgende beschermingscategorieën:

1. soorten waarvoor *vrijstelling* mogelijk is (licht beschermde soorten);
2. soorten waarvoor vrijstelling mogelijk is, mits aantoonbaar wordt gewerkt conform een goedgekeurde *gedragscode* (middelzwaar beschermde soorten);
3. soorten waarvoor *ontheffing* moet worden aangevraagd (zwaar beschermde soorten).

Categorie 1. De eerste categorie geldt voor een aantal beschermde, maar algemeen voorkomende planten- en diersoorten (zoals Zwanenbloem, Bosmuis, Bunzing, Bruine kikker), volgens tabel 1 bij de AMvB. De wetgever gaat ervan uit dat verlening van vrijstelling voor deze soorten geen afbreuk doet aan hun huidige, gunstige staat van instandhouding. Voor deze soorten geldt wél de zorgplicht (zie hiervoor).

Categorie 2. De tweede categorie geldt de soorten die zijn vermeld in tabel 2 bij de AMvB. De *gedragscode* die voor vrijstelling is vereist, moet ter goedkeuring zijn ingediend bij de minister van LNV. De gedragscode moet vermelden hoe bij het uitvoeren van de werkzaamheden schade aan planten en dieren en hun verblijfplaatsen voorkomen - of zoveel mogelijk beperkt - wordt. Er moet *aantoonbaar* volgens de gedragscode worden gewerkt om te voldoen aan de bewijslast. Dit betekent dat de werkprocessen gedocumenteerd moeten worden.

Als er nog geen gedragscode is, moet bij overtreding van de artikelen 8-12 een ontheffing worden aangevraagd. De toetsing die dan plaatsvindt, betreft een 'lichte toets'. Hierbij wordt alleen getoetst of de activiteiten de gunstige staat van instandhouding van een soort in gevaar brengen. Deze toets vereist dat er inzicht moet zijn in de betekenis van het plangebied als leefgebied voor de soort *in relatie tot de omliggende populaties*. Als dat inzicht niet bestaat, dient daar onderzoek naar plaats te vinden. Dat kan betekenen dat ook onderzoek buiten het plangebied nodig is.

Categorie 3. De soorten van de derde categorie zijn in tabel 3 van de AMvB genoemd. Deze tabel bevat de soorten die op bijlage IV van de Habitatrichtlijn staan en andere aangewezen soorten. Wanneer verbodsbepalingen worden overtreden is een ontheffingsaanvraag nodig, die wordt getoetst aan drie criteria (de zogenaamd 'uitgebreide toets'):

1. de ingreep doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
2. er is geen alternatief voor de ingreep;
3. er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang.

Voor een ontheffing moet aan alle drie de criteria zijn voldaan.

Vogels

Voor vogels geldt een algemene bescherming, waarbij het verboden is vogels en hun nesten in het broedseizoen te verstoren. Dat betekent dat het in die periode niet is toegestaan om werkzaamheden in een gebied te starten die bedreigend zijn voor broedvogels. Voor de meeste soorten geldt een broedseizoen van 15 maart tot en met 15 juli. Wanneer vóór het broedseizoen wordt gestart met de schadelijke werkzaamheden, is de kans zeer gering dat daar broedvogels gaan nestelen.

2.2 Rode Lijsten

Nederland heeft voor een aantal bedreigde en kwetsbare planten- en diergroepen Rode Lijsten samengesteld. De doelstelling van de Rode Lijst is het bieden van duurzame bescherming aan een soort en zijn leefgebied. De Rode Lijst bestaat uit Nederlandse soorten die vanwege hun aantalsverloop of kwetsbaarheid speciale aandacht nodig hebben om hun voorkomen in ons land veilig te stellen. Hoewel de Rode Lijsten officieel door het ministerie van LNV zijn vastgesteld, hebben ze geen juridische status. Wel verwacht het ministerie van LNV van de verschillende overheden en terreinbeherende organisaties dat zij bij beleid en beheer rekening houden met de Rode Lijsten. Een aantal Rode-Lijstsoorten is ondergebracht in de Flora- en faunawet.

2.3 Soortbescherming in een ecologische beoordeling

In een ecologische beoordeling worden ten aanzien van soortbescherming de volgende vragen beantwoord:

1. Komen in het plangebied beschermde en kritische soorten en vegetaties voor?
2. Zo ja, worden deze bij realisatie van het plan geschaad en kan dat voorkomen worden?
3. Zijn er vanuit de Flora- en faunawet bezwaren tegen de plannen en zijn dientengevolge ontheffingsaanvragen nodig?

Relevante soorten en vegetaties

Voor de eerste stap zijn overzichtswerken, websites en andere bronnen geraadpleegd en is veldonderzoek uitgevoerd. Daarbij is ook informatie van derden betrokken. Er is daarbij vooral gelet op soorten die in het kader van de Flora- en faunawet en de Europese richtlijnen zijn beschermd, soorten die zijn opgenomen in de Rode Lijsten van kwetsbare en bedreigde soorten van Nederland en soorten die een indicatie geven van bepaalde ecologische kwaliteiten van het plangebied.

Bronnen

In de ecologische beoordeling is per soortgroep steeds als eerste bron het Natuurloket geraadpleegd (www.natuurloket.nl). Het Natuurloket geeft een overzicht van de gegevens van de Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's), die zijn verenigd in de Vereniging Onderzoek Flora & Fauna (VOFF). De gegevens zijn weergegeven op kilometerhokniveau¹. Aangezien de kilometerhokken niet exact samenvallen met de grenzen van het plangebied, kan het zijn dat de genoemde soorten niet in het plangebied voorkomen.

¹ Kilometerhokken: De kaart van Nederland is door de Topografische Dienst verdeeld in blokken van 1 bij 1 km, de zogenaamde kilometerhokken. De plaatsaanduiding van een kilometerhok bestaat uit de coördinaten van de x-as en de y-as die elkaar in de linker onderhoek van het hok snijden.

Ook zijn de gegevens soms (tientallen) jaren oud. De beschermde soorten worden op het natuurloket niet bij name genoemd. De gegevens zijn ter betaling opvraagbaar.

Daarnaast is in een aantal overzichtswerken en websites nagegaan welke bijzondere en beschermde planten- en diersoorten er in de ruime omgeving van het betreffende plangebied voorkomen. De meeste van deze bronnen presenteren hun gegevens op een schaal van 5x5 km grote uurhokken, waardoor de gegevens een ruimer gebied beslaan dan het plangebied.

Veldonderzoek

De natuurwaarden worden eveneens onderzocht aan de hand van een veldbezoek. Hierbij wordt gelet op (sporen van) de aanwezigheid van beschermde en kwetsbare soorten in het plangebied. Daarnaast wordt beoordeeld voor welke beschermde soorten, waarvan het voorkomen in de omgeving bekend is, de ecologische randvoorwaarden in het plangebied aanwezig zijn.

Effecten

Na de beschrijving van de relevante soorten die in en nabij het plangebied voorkomen, volgt een overzicht van de te verwachten effecten van de ingreep op de ecologische kwaliteiten van het plangebied. Deze verstoringen kunnen verder reiken dan de grenzen van het plangebied. We maken hier volgens de voorschriften van LNV in Werken aan Natura 2000 (ministerie van LNV 2004) onderscheid in vijf soorten effecten, onder te verdelen in kwantitatieve effecten (winst of verlies van habitats), kwalitatieve effecten (chemische effecten, fysieke effecten en verstoring) en achteruitgang in ruimtelijke samenhang (versnippering).

Beoordeling

Indien negatieve effecten niet voorkomen kunnen worden en verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet overtreden worden, zijn voor bepaalde soorten ontheffingsaanvragen noodzakelijk. In dat geval wordt geadviseerd of daarbij verzachtende en compenserende maatregelen nodig zijn.